

Janecskó Kata

MŰHELYTÁRSAM 4.

2024-07-11 | JEGYZET

Új rovatunkban arra kértük szerzőinket, hogy a Liget műhelyében korábban született egy-egy írás rövid részletére mai tudásuk-világérzésük szerint reflektáljanak.

„A mítosztörténetek mind büntörténetek. A skandináv mítoszok, a sagák hazai kutatója, fordítója, Bernáth István említi az irodalomtörténeti legendát, hogy a legtömörebben így foglalható össze a saga-irodalom lényege: „parasztok gyilkolódnak”. De ez nemcsak a 10–11. századi izlandi szövegekre igaz, hanem a több

ezer éve mesélt görög mítoszokra is: akinek nevét, sorsát, alakját és természetét ezerévek óta őrzi az európai emlékezet, az agresszív és erőszakos, családon belüli erőszaktevő, életet kioltó, szexuális traumát okozó, tolvaj, rabló és hazudozó, csapdát állító és önpusztító. Azaz: szerelmes, háborúskodó, hatalmaskodó. Ha elfogadjuk Kerényi tézisé, hogy a mítosztörténetekben az élet „időtlen ősnormái” jelennek meg, a mitológiai hősök által elkövetett bűntetteket a bűnelkövetés és az áldozattá válás időtlen sémáinak, archetípusainak tekinthetjük, amelyek segítségével talán közelebb juthatunk a bűnelkövető és az áldozattá váló ember leírásához, mint bármelyik, mégoly módszeres tudományos leírás révén.”

Bíró Judit: *Az üldözés klasszikus hagyománya*, 2018/7

gyilkolódnak

A ma mítoszpótlékai: a valódi bűnügyek. Ősi erő ellen ágál az, aki rosszalja és nem érti, miért fogyasztják világszerte milliók az úgynevezett true crime tartalmakat. A

viszolyogató részletek lényegtelen díszletei között ma is a sagák parasztjai gyilkolódnak. A bűnelkövetés és az áldozattá válás időtlen sémái, az archetípusok – valójában nem a vér, hanem ezeknek a játéka ragadja meg a mítosztalan világban a képzeletet.

Zeusz ma Harvey Weinstein. Elfelejtett vagy sosem ismert mítoszok helyett hallgatjuk és továbbmeséljük a Bándy Katák, Jeffrey Epsteinek, Viszkis Rablók történeteit, közösséget teremtünk magunknak, és közben közelebb jutunk a bűnelkövető és az áldozattá váló ember leírásához, mint bármelyik, mégoly módszeres tudományos leírás révén.

kép | vecteezy.com